

Föreläsningar i samband med att Rut och Bengt Holméns stiftelse för numismatik delar ut årets Gunnar Holst-medalj till Claus Feveile

Årets medaljör Claus Feveile är utbildad i förhistorisk och medeltida arkeologi vid universitet i Århus. Större delen av sitt yrkesliv har han tillbringat vid det lokala museet i Ribe på sydvästra Jylland, som från januari 2024 heter Museum Vest och där han idag är verksam som inspektör.

Ända sedan sin studietid på 1980-talet har Claus deltagit i eller genomfört utgrävningar i det äldsta Ribe, som är Nordens äldsta stad, grundlagd i början av 700-talet. Handelsplatsens utveckling, kronologi och inte minst föremål därifrån har varit hans största arbetsuppgift genom åren. Parallellt med detta har han arbetat med metalldetektorarkeologi.

Hos Claus har numismatiken haft en alldeles speciell plats, både rent allmänt men särskilt när det gäller mynten med nära anknytning till Ribe – sceattas från 700-talet och penningar från 800-talet.

Claus Feveile kommer att föreläsa på följande teman:

1. *Sceattas i Sydsandinavien – begyndende monetarisering i 700-talet*
Med grundlæggelsen af Ribe i Sydvestjylland lige omkring 700, starter en spændende ny epoke i anvendelsen af mønter i Sydsandinavien. For første gang er vi sikre på, at mønter anvendes som betaling efter antal, ikke vægt. De første par årtier anvendte man frisiske mønttyper, men allerede omkring 725 begyndte man at udmønte egne mønter, den såkaldte Wodan/monster-sceattas. Typen var herefter enerådende frem til ca. 830 – der var altså tale om en monopolmønt, hvor andre typer af mønter blev tvangsvekslet til den lokale mønttype. I løbet af 800-talet blev de små sceattas udskiftet med hel- og halvpenninge på brede og tynde blanketter. Foredraget vil belyse både sceattas og penninge i Sydsandinavien i 700- og 800-talet.
2. *Møntbrug i Sydsandinavien i 7-800-talet. Sceattas og penninge*
I løbet af 600-talet anlægges en række handelspladser omkring det sydlige Nordsøen, med Ribe i Sydvestjylland som en af de yngste fra omkring 700. På handelspladserne blev der anvendt mønter som betaling og fra ca. 725 fik Ribe sin egen mønt. Foredraget vil fortælle, hvordan og af hvem mønterne blev brugt – og dermed også hvor de ikke blev brugt. Samtidig trækkes linjer op til de senere mønter fra 800-årene, hvor ikke kun Ribe, men også Hedeby nær Schleswig møntede sine egne mønter.

Måndagen den 14 oktober 2024 - Göteborg:

- 13:15 - Föreläsning (inklusive frågestund) som ett samarrangemang mellan historiska
15:00 institutionens Forskarseminarium och Medeltidskommittén på Göteborgs universitet, på danska och på temat *Sceattas i Sydskandinavien – begyndende monetarisering i 700-talet*. Lokal: J431. Samordnare: Lars Hermanson.
Ordförande: Håkan Karlsson. Föreläsningen kommer även att sändas digitalt på följande länk: <https://gu-se.zoom.us/j/3784978052>.
- 19:00 Föredrag (på danska, ca 60 minuter inklusive frågestund) på GNF:s månadsmöte, på temat *Møntbrug i Sydskandinavien i 7-800-talet. Sceattas og penninge*. Efter föredraget läses prismotiveringen upp och den nya Gunnar Holst-medaljen utdelas till Feveile.

Tisdagen den 15 oktober 2024 - Växjö:

- 15:15 - Föreläsning (på danska, inklusive frågestund) som ett Högre seminarium på
17:00 institutionen för kulturvetenskaper (KV) på Linnéuniversitetet, Växjö, på temat *Sceattas i Sydskandinavien – begyndende monetarisering i 700-talet*. Lokal: Sal H1314 i H-huset. Vård: Hans Hägerdahl.

Onsdagen den 16 oktober 2024 - Lund:

- 16:00 Föreläsning (på danska, ca 45 minuter plus frågestund) på Historiska museet i Lund på temat *Møntbrug i Sydskandinavien i 7-800-talet. Sceattas og penninge*. Lokal: Kyrksalen. Vård: Gitte Tarnow Ingvardson.

2024-10-04

Eje Johansson

Rut och Bengt Holméns stiftelse för numismatik